

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
2014/01881-2

Dato
19. januar 2015

Høringssvar om utkast til ny postlov

Det vises til Samferdselsdepartementets høringsbrev av 22. oktober 2014 om utkast til ny postlov, og tilhørende e-post fra Politidirektoratet av 5. desember 2014 med svarfrist til direktoratet innen 13. januar 2015. I telefonsamtale mellom direktoratet og Kripos 15. januar 2015 fikk sistnevnte fristutsettelse for inngivelse av høringssvar til direktoratet innen 19. januar 2015.

I e-posten fra Politidirektoratet bes det særskilt om tilbakemelding på om det anses som et behov for politiet å ha en klarere hjemmel for politiets adgang til å føre kontroll med mistenkelige pakker, enn det som fremgår av forslag til ny postlov § 31. Videre bes det om en vurdering av om det er andre problemstillinger som bør fremheves i tilknytning til politiets tilgang til kontroll av post mv. Nedenfor følger Kripos' synspunkter mht. disse spørsmålene.

Hjemmel for politiets adgang til å undersøke postsendinger uten å åpne dem

Av gjeldende postlov (lov av 29. november 1996) § 13 tredje ledd første punktum fremgår det at taushetsplikten ikke er til hinder for at «politiet undersøker om postsending inneholder narkotika uten å åpne den». Dagens bestemmelse gir politiet en undersøkelsesadgang som er uavhengig av om det foreligger noen mistanke i det enkelte tilfelle¹. Vi kan ikke se at en tilsvarende bestemmelse er tatt inn i utkastet til ny postlov. I og med at dette ikke er berørt i merknadene til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget, eller i selve høringsnotatet, legger Kripos til grunn at man ikke har til hensikt å innsnevre denne undersøkelsesadgangen. Etter vår oppfatning er det viktig at taushetsplikten etter postloven ikke er til hinder for politiets mulighet til å undersøke postsendinger uten å åpne dem, og at dette videreføres – også i ny postlov. Et slikt behov understøttes av at politiet i økende grad opplever at nye psykoaktive stoffer (narkotika) sendes som postforsendelser. Videre er Kripos tillagt ansvaret for å være det nasjonale kontaktpunktet for rapportering av mistenkelige transaksjoner med hensyn til bombekjemikalier (*JDs ref. 13/4057 – ISK*). Uten en videreføring av dagens hjemmel, vil Kripos' mulighet for å følge opp dette særskilte ansvaret bli vanskeliggjort.

¹ Ref. uttalelse i brev fra Lovavdelingen i Justisdepartementet til Samferdselsdepartementet av 20.09.2002.

Kripos

Den nasjonale enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet
Brynsalléen 6, Postboks 8163 Dep, 0034 OSLO
Tlf: 23 20 80 00 Faks: 23 20 88 80
E-post: kripos@politiet.no

Org.nr.: 974 760 827

Adressesperre for beskyttelse av trusselutsatte personer

Som et resultat av regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2008-2011, del A, ble politiet ved forskrift 25. september 2012 nr. 909 med virkning fra 1. november 2012 tillagt beslutningsmyndigheten for adressesperre i folkeregisteret. Det følger nå av forskrift om folkeregistrering § 3-2 nr. 10 at adressesperring som er hjemlet i beskyttelsesinstruksen, med unntak for barnevernssaker, skal registreres på grunnlag av melding fra Kripos. Kripos er også nasjonalt kontaktpunkt for adressesperre, og forvalter og utvikler adressesperre som metode.

Adressesperre er et tiltak som kan iverksettes for å beskytte trusselutsatte personer. At en person er trusselutsatt vil si at personen står i fare for å bli utsatt for alvorlig kriminalitet rettet mot liv, helse eller frihet. Det kan typisk være snakk om vitner, informanter og ofre for ættestrelatert vold eller vold i nære relasjoner.

Det gjøres oppmerksom på at begrepet «hemmelig adresse», som er et begrep som benyttes i utkastet til ny postlov, ikke benyttes i politiets arbeid med beskyttelse av trusselutsatte personer. Etter Kripos' oppfatning bør det derfor heller ikke benyttes i ny postlov.

Det finnes to typer adressesperre. Adressesperre kode 7 innebærer at den trusselutsattes adresse ikke skal utgis til private. Adresseopplysninger er likevel tilgjengelig for alle offentlige myndigheter som har tilgang til opplysninger fra folkeregisteret, eller fra kopiene hos offentlige myndigheter eller en av distributørene av folkeregisteret. Kode 7-adresseopplysninger er gradert FORTROLIG i henhold til beskyttelsesinstruksen.

En adressesperre kode 6 innebærer at opplysninger om adresse i utgangspunktet ikke skal utgis til noen. Personer med adressesperre kode 6 vil ved overføring av folkeregisterkopiene til distributørene være registrert med en adresse som tilhører Kripos. Personell ved Kripos videregiver innkommet post til rett mottaker. Den reelle adressen finnes bare i en del av folkeregistersystemet som kun er tilgjengelig for Skatteetaten. Det er kun autoriserte personer i Skattedirektoratet som har tilgang til den reelle adressen. En adressesperre kode 6 skal ikke være et hjelpemiddel til å unndra seg kontakt med offentlige myndigheter. Kripos bistår offentlige myndigheter med å oppnå kontakt med personer med adressesperre kode 6. Kode 6-adresseopplysninger er gradert STRENGT FORTROLIG i henhold til beskyttelsesinstruksen.

Slik det er i dag må imidlertid trusselutsatte personer med adressesperre melde sin reelle adresse til Posten Norge for å kunne motta post. Dette er fordi Posten Norge ikke videreformidler post til adresser som ikke er registret i deres adresseregistre (noe den reelle adressen ikke er, da denne bare finnes i en del av folkeregistersystemet som er kun er tilgjengelig for Skatteetaten). Postadressen vil erfaringsmessig være lik boligadressen, eller være en postboks i en viss nærhet av boligadressen. Slik blir den trusselutsattes identitet knyttet til enten en adresse eller til en postboks innenfor et lite geografisk område.

Av hensyn til sikkerheten til trusselutsatte personer er det svært viktig at tilgangen til og muligheten for distribusjon av sperrede adresseopplysninger begrenses. Se våre merknader nedenfor til lovutkastets §§ 31, 32 og 40.

Merknader til de enkelte bestemmelsene

Nedenfor følger merknader fra Kripos knyttet til de enkelte bestemmelsene i forslagene.

Ny lov § 31 Taushetsplikten

Det følger av forslaget § 31 tredje ledd at taushetsplikten ikke er «til hinder for at opplysninger etter første ledd nummer 3 gis til annen myndighet i medhold av lov. Tilsvarende gjelder også for informasjon der bruker har benyttet reservasjonsretten etter § 32».

Kode 6-opplysninger skal ikke utleveres fra tilbyder til offentlig myndighet. Personer med adressesperre kode 6 er oppført med en adresse som tilhører Kripos hos offentlige myndigheter. Kripos videresender post til den reelle adressen, kan bistå offentlige myndigheter med å få kontakt med personer med adressesperre kode 6, og kan eventuelt utlevere adressen dersom det skulle foreligge særlige behov.

Ny lov § 32 Reservasjon mot utlevering av adresseinformasjon

Det følger av forslaget § 32 annet ledd siste punktum at «Tilbyder som forvalter adresseinformasjon skal ikke utlevere adresseinformasjon til andre tilbydere om bruker som bor på hemmelig adresse».

Kode 6-opplysninger skal ikke utleveres fra tilbyder til offentlig myndighet eller folkeregisteret. Det er kun et begrenset antall personer i Skattedirektoratet som har tilgang til kode 6-opplysninger. Se for øvrig merknad til § 31.

Ny lov § 33 Krav om politiattest

Forslaget innebærer en inndeling mellom tilfeller der det skal kreves ordinær politiattest etter politiregisterloven § 40 og tilfeller hvor det kan kreves uttømmende og utvidet politiattest etter politiregisterloven § 41. For ordinær politiattest følger det av forslaget annet ledd at politiattesten skal avgrenses til nærmere angitte straffebud.

Kripos er av den klare oppfatning at innhenting av ordinær politiattest ikke bør begrenses til de forhold som er opplistet i forslaget § 33 annet ledd. Det vises blant annet til at personer som er dømt for overtredelser omfattet av straffelovens kapittel 20, 21 og 22 om forbrytelser med hensyn til familieforhold, forbrytelser mot den personlige frihet, og forbrytelser mot liv, legeme og helse, ikke bør ha tilgang til utleveringspostkasser, befatning med behandling av eller tilgang til postsendinger eller innholdet i sikker digital posttjeneste.

Videre er det på bakgrunn av opplysningenes art og potensielle skadeomfang viktig for Kripos at det kreves uttømmende og utvidet politiattest for samtlige ansatte som har befatning med kode 6- og kode 7-opplysninger.

Ny lov § 40 Adresseregister

Det følger av forslaget § 40 annet ledd annet punktum at: «Leveringspliktig tilbyder skal ikke utlevere adresseinformasjon til andre tilbydere om bruker som bor på hemmelig adresse».

For kode 6-opplysninger gjelder dette også utlevering til offentlig myndighet og folkeregisteret. Slike opplysninger skal eventuelt kun utleveres av Kripos. Se for øvrig merknader til §§ 31 og 32.

Det følger av merknader til § 40 i forslaget at: «Tilbyder har en plikt til å beskytte utsatte brukere for å minske risikoen for at sensitiv informasjon kommer på avveie». Kripos mener at det må stilles strengere krav til behandling av slike opplysninger, herunder at sperrede adresseopplysninger må underlegges særskilt tilgangsbegrensning. Dette begrunnes med at uvedkommendes tilgang til sperrede adresseopplysninger utgjør et stort skadepotensial. Dersom slike opplysninger kommer på avveie vil det i verste fall kunne medføre at personer med beskyttelsesbehov kan bli utsatt for alvorlig kriminalitet rettet mot liv, helse og frihet.

Videre er det et vilkår for å få innvilget en adressesperre kode 6 at den trusselutsatte må bytte bosted slik at bostedsadressen i utgangspunktet ikke er kjent for noen. Tilbyderens adresseregister blir ett av svært få steder hvor den reelle adressen til en trusselutsatt med adressesperre kode 6 blir registrert. Det bør tydeliggjøres at disse adressene må behandles særskilt strengt, og at det ikke kan gis en generell tilgang til slike opplysninger hos tilbyder.

Det bør også henvises til informasjonssikkerhetsbestemmelsene i personopplysningsloven med tilhørende forskrift.

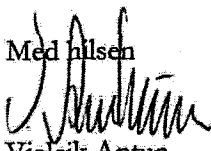
Ny forskrift § 16   Tausbetsplikten

Det henvises avslutningsvis i denne bestemmelsen til «reglene for tausbetsplikten etter postloven § 30». Det antas at henvisningen skal være til postloven § 31.

Avsluttende merknader

Det forutsettes at Kripos som nasjonalt kontaktpunkt for adressesperre, og forvalter og utvikler av adressesperre som metode, rådføres i det videre arbeidet med ny lov med hensyn til hvilke krav som må stilles til behandlingen av kode 6- og kode 7-opplysninger.

Med hilsen

Vigleik Antun
ass. sjef Kripos

Kopi:

Det nasjonale statsadvokatembetet

Saksbehandler:

Mari Hersoug Nedberg
personvernadvokat
Tlf.: 23208628